

การแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตในบทประพันธ์ “แดร์ ไคลเนอ ฮาร์เลคิน” ของ คาลไฮนซ์ สต็อกฮาวเซน*
A CLARINET SOLO OF “DER KLEINE HARLEKIN” BY KARLHEINZ STOCKHAUSEN
คริสต์หทัย ปักสมัย**
ดวงใจ ทิวทอง***

บทคัดย่อ

การแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อต้องการสื่อสารภาษาดนตรีผ่านบทประพันธ์ที่หลากหลายและเพื่อศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับบทประพันธ์ที่นำมาใช้ในการแสดงรวมถึงตัวนักประพันธ์และในยุคสมัยที่นักประพันธ์เหล่านั้นยังดำรงชีวิตอยู่ อีกทั้งยังศึกษาแนวคิดและเทคนิคในการบรรเลงและการฝึกซ้อมโดยใช้การคิดและวิเคราะห์บทเพลงรวมถึงการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้การเตรียมตัวในการแสดงนั้นมีประสิทธิภาพส่งผลให้การแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตนั้นประสบผลสำเร็จ

การแสดงได้คัดเลือกบทเพลงบรรเลง 3 บทเพลง จากการประพันธ์ที่มีชื่อเสียงและประพันธ์บทเพลงอันทรงคุณค่าไว้ ได้แก่ (1) Concert piece for Clarinet and Piano ผลงานการประพันธ์ของ Raymond Gallois Montbrun (2) Der Kleine Harlekin ผลงานการประพันธ์ของ Karlheinz Stockhausen (3) 2nd Concerto for Clarinet and Clarinet Ensemble ผลงานการประพันธ์ของ Oscar Navarro

การแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตในครั้งนี้กำหนดจัดการแสดงในวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2559 เวลา 19.00 น. ณ ห้องแสดงดนตรีชั้น 3 คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมเวลาที่ใช้ในการแสดงทั้งหมดประมาณ 1 ชั่วโมง

คำสำคัญ: การแสดงเดี่ยวคลาริเน็ต / แดร์ ไคลเนอ ฮาร์เลคิน / คาลไฮนซ์ สต็อกฮาวเซน

Abstract

The purpose of this Clarinet Recital was to communicate musical language through various compositions and to study and research information on repertoires for clarinet performance. The study included composers' biography, composers's life period, interpretation, thought processes, consulting clarinet expert, performing techniques to aid the practice of the recital to accomplish the performance.

For the performance, three pieces by famous composers: 1) Concert Piece for Clarinet and Piano by Raymond Gallois Montbrun, 2) Der Kleine Harlekin for Clarinet by Karlheinz Stockhausen, 3) 2nd Concerto for Clarinet and Clarinet Ensemble by Oscar Navarro

The Clarinet Recital took place on April 29, 2015 at 7:00 p.m. at Recital Hall, Third Floor, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University. The total duration of the performance is about 1 hour.

Keywords: Clarinet Recital / Der Kleine Harlekin / Karlheinz Stockhausen

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตโดย คริสต์หทัย ปักสมัย”

** นิสิตระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดุริยางคศิลป์ตะวันตก ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, chrishatai@hotmail.com

*** รองศาสตราจารย์, สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ตะวันตก ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, jiab_duangjai@hotmail.com

บทนำ

การแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตในครั้งนี้ผู้แสดงได้คัดสรรบทเพลงที่มีความหลากหลายและเป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้แสดงและมีความคาดหวังว่าจะเป็นที่น่าประทับใจต่อผู้ฟังด้วยเช่นกัน เนื่องจากเป็นบทประพันธ์ที่มีเอกลักษณ์และมีความแปลกใหม่ไปจากบทประพันธ์ในยุคสมัยดั้งเดิม โดยบทประพันธ์ที่เลือกมาทั้งหมดนี้มีความแตกต่างกันทั้งในด้านรูปแบบและการนำเสนอจึงส่งผลให้ผู้แสดงได้พัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ รวมถึงได้มีโอกาสที่จะศึกษาหาข้อมูลในบทประพันธ์นั้น ๆ

วัตถุประสงค์และขอบเขตของงานวิจัย

ผู้แสดงมีวัตถุประสงค์หลักในการแสดงดังนี้

เพื่อศึกษารูปแบบการสร้างสร้งงานด้านดนตรี รวมไปถึงการศึกษาและเผยแพร่ความเป็นมาของผู้ประพันธ์และบทเพลงที่นำมาแสดง สามารถแบ่งได้ดังนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาบทประพันธ์ Der Kleine Harlekin และชีวประวัติของผู้ประพันธ์เพลง
2. เพื่อวิเคราะห์เทคนิคในการบรรเลงบทประพันธ์
3. เพื่อนำเสนอวิธีการฝึกซ้อมบทประพันธ์เพื่อการแสดงดนตรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. เลือกบทเพลงสำหรับการแสดง
2. ปรีกษาอาจารย์ที่ปรีกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์วิชาทักษะดนตรีเกี่ยวกับบทเพลงที่ใช้ในการแสดง
3. ศึกษาและหาข้อมูลเกี่ยวกับบทเพลงที่ใช้แสดง
4. วิเคราะห์บทเพลงและฝึกซ้อมบทเพลง
5. ปรับแต่งและแก้ไขการแสดง
6. จัดพิมพ์และนำเสนอเป็นรูปเล่มวิทยานิพนธ์
7. แสดงผลงาน

ผลการวิจัย

1. งานประพันธ์ Der kleine Harlekin for Clarinet ประพันธ์โดย Karlheinz Stockhausen

1.1 ประวัติของผู้ประพันธ์

คาร์ลไฮน์ซ ชต็อกฮาวเซิน (Karlheinz Stockhausen) นักประพันธ์ชาวเยอรมัน ผู้มีชีวิตอยู่ในช่วงปี 1928-2007 เป็นหนึ่งในนักประพันธ์ผู้ยิ่งใหญ่ในช่วงยุคสมัยนั้น เนื่องจากการคิดค้นสร้างสรรค์สิ่งใหม่ รวมถึงเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อนักประพันธ์รุ่นหลังในภายต่อมา รวมถึงเป็นผู้ที่ให้คำจำกัดความใหม่ของคำว่า “Serial” และอีกทั้งยังเป็นผู้บุกเบิก Electronic Music ซึ่งยังเป็นที่ยอมรับจนถึงยุคปัจจุบัน

ได้เข้ารับการศึกษาด้านดนตรีที่ The Cologne Musikhochschule เมื่อปี 1947-1951 เอกเปียโน และการประพันธ์เพลง ซึ่งในช่วงเวลานั้น Stockhausen ก็ยังรับงานเป็นนักเขียนอีกด้วย

ปี ค.ศ. 1952 Stockhausen หลังจากที่ได้แต่งงานกับ Doris Andreae เพื่อนร่วมเรียนมาด้วยกันที่ Cologne ก็ได้ย้ายไป Paris เพื่อเรียนกับ Messiaen และที่นั่นทำให้ Stockhausen ได้พบกับ Boulez ผู้ที่แนะนำให้รู้จักกับกลุ่ม Paris Avant garde และพบกับ Pierre Schaeffer ที่แนะนำให้รู้จักกับ

The musique concrète studios ซึ่งเป็นสถานที่ที่ Stockhausen ได้ประพันธ์ Tape piece บทแรก ที่มีชื่อว่า Konkrete Etüde

ปี ค.ศ. 1953 Stockhausen ได้กลับไปยัง Cologne และได้เข้าทำงานใน Studio ที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ที่มีชื่อว่า Studio für Elektronische Musik ที่ Northwestdeutscher Rundfunk และในปีนั้นชื่อเสียงของ Stockhausen ก็ได้แพร่กระจายไปในฐานะของ นัก Serial หนุ่มในช่วงยุค Avant garde ไปพร้อม ๆ กับ Boulez และ Nono ทำให้ในช่วงเวลานั้น นักประพันธ์ที่ได้กล่าวถึงนั้นมีความสนิทกันมาก จนกระทั่งเมื่อครั้งหนึ่ง Stockhausen ได้เชิญ John Cage มาบรรยายใน Summer Course ที่ Darmstadt ในปี 1958 ซึ่งทำให้เกิดการติดใจกันระหว่าง Stockhausen กับ Boulez และ Nono เนื่องจากการที่ Stockhausen เกิดความชื่นชมผลงานและสนับสนุน John Cage เป็นอย่างมาก

ปี ค.ศ. 1958 เป็นครั้งแรกที่ Stockhausen ได้เดินทางออกจากยุโรปเพื่อไปบรรยายในสหรัฐอเมริกา ทำให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางไปทั่วโลก และในช่วงปี 1960 Stockhausen และวงดนตรีของเขาได้เดินทางไปแสดงในหลายๆแห่งทั่วโลก ในช่วงท้ายของปีนั้น Stockhausen ได้ขึ้นชื่อว่าแผ่นเสียงของเขาได้รับการซื้อมากที่สุดจาก Deutsche Grammophon จากในบรรดานักแต่งเพลงคลาสสิกในยุคศตวรรษที่ยี่สิบ รองจาก Stravinsky

ในช่วงปลาย ปี ค.ศ. 1970 Stockhausen ได้มาตั้งรกรากอยู่ที่ Kürten และประพันธ์โอเปร่า เรื่อง Licht cycle ซึ่งมีทั้งหมด 7 ตอน ในตอนละตอนนั้น ได้บรรยายถึงแต่ละวัน ใน 1 อาทิตย์

ปี ค.ศ. 1970-1980 การประพันธ์ของ Stockhausen นั้น มีลักษณะที่โดดเด่นในด้านของ Performance Practice อย่างที่เห็นได้ชัดใน Licht cycle ที่มีช่วงของ Non-Vocal รวมถึงบทประพันธ์ที่แต่งให้ Suzanne Stephens นัก Clarinet ในผลงาน Harlekin และ Der kleine Harlekin

1.2 ประวัติของบทเพลง Der kleine Harlekin

Stockhausen ได้พบกับ Suzanne Stephens นักคลาริเน็ตชาวอเมริกันผู้อาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนี ในปี 1972 และเมื่อปี 1974 Stockhausen ได้แต่งบทประพันธ์หลายบทไว้สำหรับ เธอโดยเฉพาะทั้งสำหรับ Clarinet, Bass Clarinet และ Bassett Horn และรวมไปถึง Harlekin และ Der kleine Harlekin ที่ถูกประพันธ์ขึ้นในปี 1975 คิดได้ว่า บทประพันธ์บทนี้ต้องเหมาะสำหรับเธออย่างมาก เพราะเธอแสดงถึงความสามารถที่โดดเด่นต่างไปจากนักคลาริเน็ตคนอื่นที่ Stockhausen เคยได้พบ การแสดงครั้งแรกของ Harlekin เกิดขึ้นที่ เมือง Cologne ประเทศเยอรมนี เมื่อปี 1976 มีความยาว 45 นาที และสำหรับ Der kleine Harlekin นั้น เกิดขึ้นเมื่อปี 1977 ที่เมือง Aix en Provence ประเทศฝรั่งเศส มีความยาว 12 นาที

Der kleine Harlekin คือบทประพันธ์ที่ถูกย่อส่วนมาจาก Harlekin โดยการคัดเลือกบางท่อนออกมาสิ่งที่สำคัญนอกเหนือจากเสียงที่บรรเลงออกมาแล้วนั้น ยังมีเสียงของการเคลื่อนไหวของเท้าที่ได้ถูกกำหนดอย่างตายตัวไว้ในบทประพันธ์

Der kleine Harlekin เป็นบทประพันธ์ลำดับที่ 42½ โดยมีวิธีเล่นอยู่ 3 ประเภทคือ

1. นักคลาริเน็ตบรรเลงจากความจำ และเต้นด้วยตนเองโดยใช้เท้าทำตามจังหวะตามที่ผู้ประพันธ์ได้กำหนดไว้
2. นักคลาริเน็ตบรรเลงโดยที่มีนักเล่นเครื่องกระทบ เล่นแนวจังหวะ ตามที่ผู้ประพันธ์ได้กำหนดไว้
3. นักคลาริเน็ตบรรเลงโดยที่มีนักเต้นที่ถือคลาริเน็ตทำท่าเหมือนบรรเลงด้วยตนเอง

การบันทึกโน้ตของ Stockhausen ในบทประพันธ์นี้ ถูกบันทึกไว้อย่างชัดเจนตามการเขียนโน้ตแบบดั้งเดิมรวมถึงในด้านของ Dynamic และ Articulation แต่ที่ต่างออกไปคือ ไม่มีการเขียนอัตราจังหวะในการเริ่มต้นเพลง แต่จะเริ่มมีการเขียนอัตราจังหวะในช่วงกลางของเพลงและจะถูกเปลี่ยนไปในทุก ๆ ห้อง และมีการเขียนอัตราจังหวะอีกครั้งในหน้าสุดท้ายในท่อน Sehr Schnell

Stockhausen กล่าวถึงนักคลาริเน็ตที่จะเล่นเพลงนี้ว่า ควรที่จะไปเรียนการแสดงหรือขอคำปรึกษาจากนักออกแบบท่าเต้นก่อนที่จะทำการฝึกซ้อมบทเพลงนี้ เนื่องจากการแสดงท่าทางนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะสื่อออกมาให้ผู้ชมได้เกิดความเข้าใจมากขึ้นในบทเพลง เพราะในกรอบของบทประพันธ์นั้น ตัวผู้ประพันธ์เองไม่ได้กำหนดความรู้สึกเข้าไปด้วย ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้เล่นที่จะต้องตีความบทเพลง และสร้างจินตนาการเพื่อถ่ายทอดให้ผู้ฟังได้เข้าใจถึงเรื่องราวและบรรยากาศโดยรอบที่ได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้นมาจากนักแสดง

ความหมายของการเต้นที่ Stockhausen ได้นิยามขึ้นมานั้นคือ ทุกอย่างที่มนุษย์สามารถทำสิ่งที่เกี่ยวข้องกับดนตรีในทุก ๆ ส่วนของร่างกาย อาจจะเป็นการใช้ลูกเล่นของสายตา โยกศีรษะ หรือการขยับ

ภาพที่ 1 ตัวละคร Harlekin

ที่มา: wikiwand.com (2011:Online)

Harlekin คือชื่อตัวละครบทบาทหนึ่งในการแสดงประเภท Commedia dell'arte ของประเทศอิตาลีซึ่งในภาษาอิตาเลียนนั้นถูกเรียกว่า Arlecchino การแสดงนี้ตัวละครจะถูกจัดให้ใส่หน้ากากในการแสดง และเริ่มมีการแสดงครั้งแรกในศตวรรษที่ 16 ลักษณะที่โดดเด่นเฉพาะของตัวละครประเภทนี้คือ การแต่งตัวที่มีการสลับสี ใส่หมวกและหน้ากากสีเข้ม ในการแสดงนั้นผู้เล่นต้องสวมบทบาทที่มีลักษณะนิสัยที่ได้ถูกกำหนดไว้ คือความร่าเริงและกระฉับกระเฉงโดยการเคลื่อนไหวนั้นต้องเป็นไปอย่างคล่องแคล่วว่องไว โดยบรรยากาศโดยรอบส่วนใหญ่จะเป็นชุมชน ตลาด งานวัด หรือสถานที่ภายนอกที่มีผู้คนมากมายที่กำลังซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าหรือว่าพูดคุยกัน ในการแสดงของ Harlekin นั้น จะต้องคิดเสมอว่ายิ่งตนเองแสดงได้น่าสนใจและสร้างเสียงหัวเราะให้ผู้ชมมากเท่าไร ก็จะมีผลต่อค่าตอบแทนมากเท่านั้น Harlekin นั้นเป็นบทบาทที่มีความคงทนและมีอิทธิพลสูงบทบาทหนึ่งต่อการแสดงที่ส่งผลมาถึงในยุคปัจจุบัน รวบรวมลักษณะที่ท่าทางที่ถูกกำหนดโดยนักประพันธ์

การเคลื่อนไหวขาและเท้า

แนวคลาริเน็ต

1. ย่อเข่า
2. ย่ำเท้าเพื่อให้เกิดจังหวะ โดยการใช้ส่วนของฝ่าเท้ารวมถึงส้นเท้าให้มีความคล่องจองกับ
3. เตะขา
4. แกว่งเท้าไปบนอากาศในช่วงเวลาสั้นและเร็ว
5. วางส้นเท้าในท่าที่ที่แข็งแรงและเปิดหน้าขา
6. ลากเท้าเป็นลักษณะวงกลม
7. กระโดดโดยใช้ช่วงปลายนิ้วเท้าในลักษณะย่องในขณะที่คลาริเน็ตลากโน้ตยาว
8. ซอยเท้าด้วยความถี่สูง
9. หมุนตัวเป็นวงกลม
10. หมุนตัวพร้อมทั้งซอยเท้าด้วยความถี่สูง
11. ยืนขากระต่าย
12. ถอยหลังด้วยการยกขาสูงและอยู่ในองศากว้าง

ภาพที่ 2 ตัวอย่างการเคลื่อนไหวขาและเท้า
ที่มา: ผู้วิจัย, 29 เมษายน 2559

การเคลื่อนไหวช่วงลำตัว

1. การก้มตัวในขณะที่เล่นโน้ตเสียงเบาและเสียงต่ำ
2. ยกไหล่และขดลำตัวพร้อมทั้งหดศีรษะ
3. เคลื่อนย้ายบั้นท้าย
4. บิดตัวกลับมาหาผู้ชมในขณะที่หันหลังให้ผู้ชม

ภาพที่ 3 การเคลื่อนไหวช่วงลำตัว
ที่มา: ผู้วิจัย, 29 เมษายน 2559

การเคลื่อนไหวลำตัวช่วงบนและศีรษะ

1. ยกศีรษะเครื่องดนตรีในทิศทางขึ้นละลงตามความสูงและต่ำของโน้ตที่บรรเลง
2. บิดลำตัวช่วงบนซ้าย-ขวา

ภาพที่ 4 การเคลื่อนไหวช่วงลำตัวบนและศีรษะ
ที่มา: ผู้วิจัย, 29 เมษายน 2559

การเคลื่อนไหวในลักษณะของการแสดง

1. ปิดมือที่คลาริเน็ตในขณะที่ยกเครื่องดนตรีสูงขึ้นเพื่อให้ดูคล้ายว่าคลาริเน็ตถูกทำให้สั้นลง
2. ลักษณะท่าทางและการเคลื่อนไหวที่เป็นอิสระ
3. บรรเลงในลักษณะของการพูดคุย
4. การเปิดและปิดตา รวมถึงการใช้สายตาสื่อสาร

ภาพที่ 5 การเคลื่อนไหวในลักษณะของการแสดง
ที่มา: ผู้วิจัย, 29 เมษายน 2559

2. เทคนิคการบรรเลงเพลง Der Kleine Harlekin

นักประพันธ์ได้แบ่งแต่ละท่อนไว้อย่างชัดเจนตามชื่ออัตราจังหวะ อีกทั้งยังในท่อนเหล่านั้น จะมาตัวหยุดคั่นกลางในแต่ละกลุ่มโน้ต เพื่อแบ่งกลุ่มอย่างเห็นได้ชัดทั้งในแนวจังหวะเท้าและแนวลาริเน็ต Der Kleine Harlekin ถูกแบ่งออกเป็น 5 ท่อนย่อย ๆ ตามชื่ออัตราจังหวะที่ได้ถูกกำหนดไว้คือ

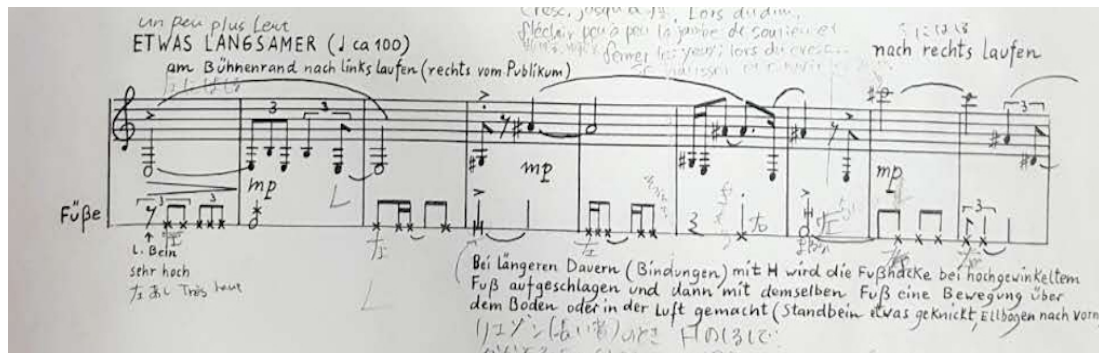
ท่อนที่ 1 Marschtanz ๐ = 112 หน้าที 1 บรรทัดที่ 1 ถึง 2

เป็นเสมือนการเกริ่นนำ ก่อนที่จะเข้าท่อนเพลงในท่อนแรก ซึ่งผู้เล่นจะใช้นิยามท่าอยู่กับทที่ ตามจังหวะที่ได้ถูกกำหนดไว้ และมีการยกคลาริเน็ตขึ้นและลง ตามความสูงต่ำของโน้ต พร้อมทำท่าทางด้วยมือตามข้อความที่ได้ถูกกำหนดไว้ที่โน้ตตัวนั้น ๆ

ตัวอย่างที่ 1 ช่วงต้นของท่อน Marschtanz
ที่มา: Stockhausen (1975)

ท่อนที่ 2 Etwas Langsamer $\theta = 100$ หน้าที่ 1 บรรทัดที่ 3 ถึงหน้าที่ 4 บรรทัดที่ 2

เริ่มเข้าสู่ท่อนแรก ซึ่งในการบันทึกโน้ตนั้น นักประพันธ์ได้บันทึกไว้ 2 บรรทัด บรรทัดแรก คือสำหรับ แนวคลาริเน็ต ส่วนบรรทัดที่ 2 คือจังหวะของการใช้เท้า ซึ่งบางครั้งผู้แสดงสามารถเลือกทิศทางเดิน วิ่ง หรือกระโดดได้เอง แต่ในบางช่วงของท่อนเพลง ผู้แสดงต้องเคลื่อนไหวไปในทิศทางที่ได้ถูกกำหนดไว้แล้ว

ตัวอย่างที่ 2 ช่วงต้นของท่อน Etwas Langsamer
ที่มา: Stockhausen (1975)

ท่อนที่ 3 Con Rubato หน้าที่ 4 บรรทัดที่ 3 ถึงหน้าที่ 5 บรรทัดที่ 6

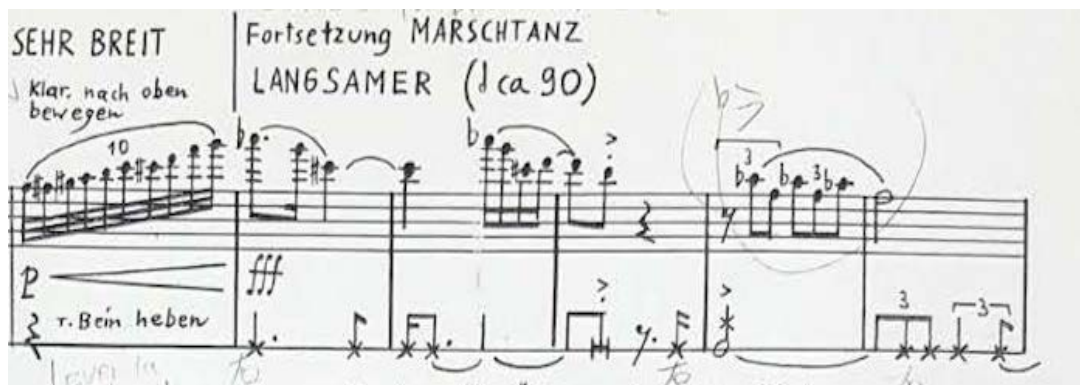
ช่วงคาเดนซ่า Cadenza เป็นท่อนกลางของเพลง ที่มีการกำหนดอัตราจังหวะซึ่งในแต่ละห้องจะมีอัตราจังหวะที่แตกต่างกันออกไป สิ่งที่ต่างจากในท่อนแรกคือ ไม่มีการกำหนดจังหวะของเท้า แต่มีการกำหนดว่าผู้เล่นจะต้องจินตนาการว่ากำลังพูดบรรยายสิ่งต่าง ๆ ผ่านเสียงดนตรีที่ได้บรรเลงออกไป ทุกอย่างเป็นสิ่งนักแสดงและผู้ชมต้องใช้จินตนาการในการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์ไม่ได้กำหนดลงไป

ตัวอย่างที่ 3 ช่วงต้นของท่อน Con Rubato
ที่มา: Stockhausen (1975)

ท่อนที่ 4 Fortsetzung Marschtanz $\theta = 90$ หน้าที่ 5 บรรทัดที่ 7 ถึงหน้าที่ 7 บรรทัดที่ 4

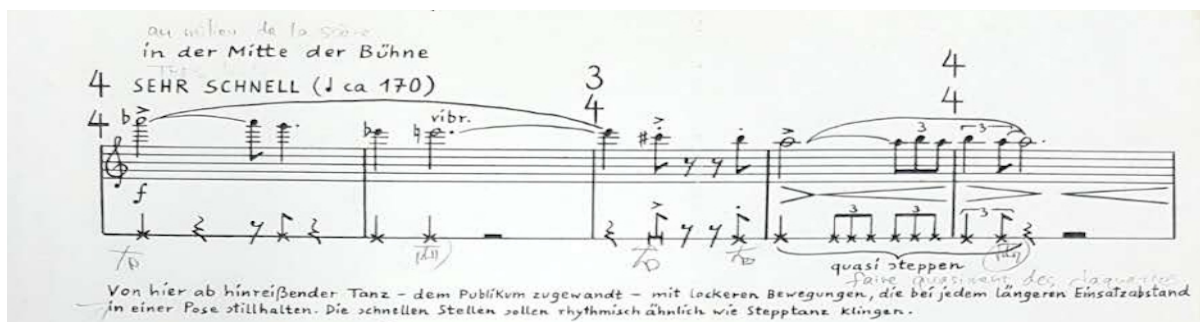
มีความคล้ายคลึงกับท่อน Etwas Langsamer แต่โน้ตที่เล่นนั้นจะอยู่ในช่วงที่สูง และมีการเปลี่ยนแปลงจังหวะของเท้าเล็กน้อย

ตัวอย่างที่ 4 ช่วงต้นของท่อน Fortsetzung Marschtanz
ที่มา: Stockhausen (1975)

ท่อนที่ 5 Sehr Schnell $\theta = 170$ หน้าที่ 8 บรรทัดที่ 1 ถึงหน้าที่ 8 บรรทัดที่ 4

ท่อนสรุป Coda เป็นอีกหนึ่งท่อนนอกเหนือจากท่อน Con Rubato ที่มีการกำหนดอัตราจังหวะ ท่อนนี้มีความยาวแค่เพียง 4 บรรทัด และเป็นท่อนที่มีอัตราจังหวะเร็วมาก ส่วนใหญ่การเปลี่ยนโน้ตและจังหวะของเท่านั้น จะเปลี่ยนไปพร้อม ๆ กัน ทำให้เห็นถึงความต่างออกไปจากในท่อนอื่น ๆ ที่ผ่านมาแล้ว จึงสามารถถือได้ว่าท่อนนี้เป็นท่อนสรุป

ตัวอย่างที่ 5 ช่วงต้นของท่อน Sehr Schnell
ที่มา: Stockhausen (1975)

บทประพันธ์บทนี้ถูกบันทึกขึ้นด้วยโน้ตสองบรรทัด คือบรรทัดแรกถูกระบุโน้ตไว้สำหรับคลาริเน็ตในบันไดเสียง Bb ส่วนบรรทัดที่สองสำหรับจังหวะของเท้า บรรทัดที่ถูกระบุโน้ตของคลาริเน็ตนั้นจะมีความชัดเจนใน Articulation, Dynamic และจังหวะ ในส่วนของเท่านั้นถูกระบุถึงท่าทาง จังหวะการย่อเท้า และส่วนของเท้าที่ใช้ในการย่อ นอกจากนั้นยังมีการเขียนคำบรรยายในภาษาเยอรมันที่ระบุถึงการเคลื่อนไหวท่าต่าง ๆ ทิศทางในการวิ่งและเดิน รวมไปถึงการปิดและเปิดดวงตา และนอกจากทุกสิ่งที่ได้ระบุลงในโน้ตแล้ว ผู้แสดงได้มีการใส่เรื่องราวเข้าไปในตัวบทเพลงจากการที่ได้สอบถามนักออกแบบท่าเต้น เพื่อให้เป็นการผูกเรื่องราวให้เข้ากับตัวตลก อีกทั้งยังเป็นการช่วยในการจำโน้ตและท่าเต้นได้อีกด้วย

ในโน้ตหน้าแรกนักประพันธ์ได้ชี้แนะการแสดงในเพลงนี้ไว้ว่า สามารถปรับใช้การนักแสดงในการแสดงที่มาจากแสงที่ถูกกำหนดไว้ใน Harlekin แต่เครื่องแต่งกายนั้นต้องมีความแตกต่าง

ภาพที่ 6 กับชุดที่ใช้ในการแสดง Harlekin
ที่ออกแบบโดย Stockhausen Suzanne Stephens
ที่มา: Stockhausen (1975)

เนื่องมาจากการบรรเลงเพลงนี้มีส่วนของศาสตร์ของการแสดงเข้ามาเกี่ยวข้อง ผู้แสดงจำเป็นต้องผูกเรื่องราวเพื่อให้เข้ากับกระบวนการทัศน์ของบทประพันธ์ โดยผู้แสดงได้กำหนดให้ตัวละครตัวนี้เป็นตัวตลกที่ได้เข้ามาพบปะผู้คนในเมือง เรื่องราวนั้นจะถูกบรรยายด้วยอารมณ์ สีหน้า ท่าทางที่แสดงออกมาและใช้เสียงดนตรีสื่อแทนคำพูด โดยผู้แสดงจะบรรยายในแต่ละช่วงของบทบาทที่ผู้แสดงได้กำหนดไว้ในบทวิจัยที่จะกล่าวถึงถัดไป

3. การฝึกซ้อมกับบทเพลง Der kleine Harlekin

ผู้แสดงได้เลือกบทเพลงนี้มาใช้ในการแสดงเนื่องจาก เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้แสดง อีกทั้งยังเป็นโอกาสที่ดีที่จะได้ฝึกการแสดงในรูปแบบที่มีการเคลื่อนไหวร่างกายที่ถูกกำหนดในลักษณะของบทละคร ตัวตลก และที่สำคัญเป็นการฝึกฝนความจำของผู้เล่นที่ถูกกำหนดให้เล่นบทเพลงนี้จากความจำ ซึ่งมีความยากตรงที่เป็นบทเพลงไร้กฎเกณฑ์เสียง ซึ่งหมายความว่าโน้ตแต่ละตัวนั้นมีความสำคัญเท่าเทียมกัน โดยผู้เล่นจะไม่สามารถเล่นโดยไม่ดูโน้ตได้เลย ถ้าไม่ได้กำหนดแผนการซ้อมเป็นอย่างดี

Stockhausen ได้บรรยายถึง The little Harlequin ว่า “a roguish exuberant dance musician and a bubbly performing artist” ซึ่งมีความหมายว่านักดนตรีที่เต้นด้วยความกระปรี้กระเปร่าสนุกสนานและการแสดงของศิลปินที่ร่าเริง (Stockhausen 1978:1) รูปบนหน้าปกที่เราเห็นนั้นคือ Suzanne Stephens ภรรยาคนที่ 3 ของ Stockhausen ทำให้ผู้แสดงได้เห็นภาพการแต่งตัวในลักษณะที่ Stockhausen ต้องการให้เป็น อีกทั้งยังเป็นการโฉบถึงท่าทางบางส่วนที่ใช้ในการแสดง ถัดมาเป็นส่วนของการรวบรวมคำบรรยายจากภาษาเยอรมันที่ถูกแปลเป็นอังกฤษและฝรั่งเศส และในส่วนสุดท้ายคือโน้ตเพลง ที่ถูกประกอบไปด้วยแนวคลาสิค แนวแจ๊ส และคำบรรยายเกี่ยวกับท่าทาง และทิศทางการเดินอย่างละเอียด ยกเว้นเพียงอย่างเดียวที่ Stockhausen ไม่ได้ระบุลงไปในนั้นคือ สีหน้าและอารมณ์ที่เป็นหน้าที่ของผู้แสดงและนักออกแบบท่าเต้นที่ต้องกำหนดสิ่งเหล่านี้ขึ้นมา

ขั้นตอนวิธีการซ้อมบทประพันธ์ Der kleine Harlekin

ควรจะเป็นไปตามขั้นตอน โดยที่แต่ละขั้นตอนนั้นควรที่จะใส่ใจในรายละเอียดในทุกอย่างที่ Stockhausen ได้ระบุไว้ เนื่องจากถ้าผู้แสดงเล่นผิดด้วยความเคยชินจะเป็นการยากที่จะต้องกลับมาแก้ไขขั้นตอนดังกล่าวนี้มีดังต่อไปนี้

1. ศึกษาจากผู้แสดงคนอื่นผ่านวิดีโอ เพื่อทำความเข้าใจในการแสดงอีกทั้งยังเป็นแรงบันดาลใจในการฝึกซ้อม
2. เริ่มจากการซ้อมแนวคลาริเน็ต โดยใช้เมโทรโนมเป็นตัวกำหนดจังหวะ เพื่อความแม่นยำ และต้องใช้วิธีการซ้อมโดยแบ่งสัดส่วนของเพลงเพื่อทำความเข้าใจที่ง่ายขึ้น
3. ซ้อมจังหวะเท้าโดยใช้เมโทรโนมเป็นตัวกำหนดจังหวะ
4. ซ้อมจังหวะเท้าโดยการร้องแนวคลาริเน็ตก่อนที่จะลงมือบรรเลง
5. เมื่อทั้งโน้ตและคลาริเน็ตแม่นยำแล้ว ถึงเวลาที่จะต้องจำโน้ต ซึ่งในการซ้อมของผู้แสดงนั้น การจำโน้ตนั้นมาพร้อมกับการจำบท และสีหน้าท่าทางที่ใช้ในการแสดงจริง เนื่องจากผู้แสดงคิดว่าทั้งสองสิ่งนั้นช่วยเกื้อหนุนกันในการจำโน้ต
6. ปรึกษาผู้ออกแบบท่าเต้น เพื่อให้มีความเข้าใจและกล้าแสดงออกในบทบาทที่เราได้รับ
7. ซ้อมและหาจุดบกพร่องที่มีผลกระทบต่อการเล่น ซึ่งส่วนใหญ่จะมีปัญหาในขณะที่บรรเลง แล้วต้องขยับตัวรวมถึงการยกเครื่องสูง ผู้แสดงจึงต้องหาตำแหน่งที่การเล่นที่ถนัดที่สุดที่ไม่มีผลเสียต่อรูปปาก และตำแหน่งการวางนิ้ว เมื่อเจอปัญหานี้ให้กลับไปสู่วิธีซ้อมข้อที่ 2 อีกครั้ง เพื่อให้การเล่นของโน้ตแม่นยำมากขึ้นและไม่ให้การเคลื่อนไหวของร่างกายมีผลกระทบต่อการแสดงมากเกินไป

วิธีฝึกซ้อมการแสดง

ก่อนที่จะเริ่มฝึกซ้อมเพลงนี้ เนื่องจากผู้แสดงไม่เคยมีประสบการณ์ในการแสดงบทประเพณีประเภทนี้ รวมถึงการไม่มีประสบการณ์ในการเต้นจึงทำให้มีอุปสรรคในการฝึกซ้อม สิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงคือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถสื่อสารกับคนดูโดยใช้การแสดงที่คล้ายกับการแสดงละครใบ้ให้คนดูเข้าใจและเพลิดเพลินไปกับการแสดง ดังนั้นผู้แสดงจึงจำเป็นต้องปรึกษาผู้ออกแบบท่าเต้น (Choreographer) ตามคำแนะนำในสกอรีเพลง Harlequin ถึงวิธีการเต้นรวมถึงวิธีการแสดงออกถึงอารมณ์ ครั้งแรกที่คุณแสดงได้แสดงให้ผู้ออกแบบท่าเต้นดูนั้น ผู้ออกแบบท่าเต้นกล่าวว่า ผู้แสดงไม่สามารถดึงดูดความสนใจของคนดู เนื่องจากผู้แสดงไม่ได้จินตนาการเรื่องราวและสื่อออกไปให้คนดูได้เข้าใจ รวมทั้งยังมีปัญหาด้านการสื่อสารกับคนดูด้วยสายตา เนื่องจากไม่ได้สวมบทบาทของตัวเอง

การทำความเข้าใจบทบาทของตัวเองนั้นถือเป็นเรื่องสำคัญ ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นถึงลักษณะของ Harlequin ใน Commedia dell' arts จากนั้นก็ทำการศึกษาค้นคว้าวิดีโอการแสดงของบทบาทนั้น หรือแม้กระทั่งวิดีโอที่สอนการแสดงบทบาทในตัวละครนี้และทำการเลียนแบบท่าทาง รวมถึงอารมณ์ของตัวละครตัวนี้ จากนั้นเมื่อเข้าใจถึงบทบาทแล้ว เริ่มสวมบทบาทนั้นพร้อมกับการบรรเลงคลาริเน็ตโดยที่

1. ถ่ายวิดีโอตัวเองทุกครั้งที่ฝึกซ้อม เพื่อจะได้เห็นท่าทางการแสดงของตนเองในฐานะคนดู
2. ฝึกซ้อมในห้องที่มีกระจกหรือห้องเรียนเต้น
3. สวมเครื่องแต่งกายที่ใช้จริงในการแสดง
4. ซ้อมต่อหน้าอาจารย์หรือบุคคลที่สามารถให้คำแนะนำ

การจำ

เป็นหนึ่งในปัญหาหลักที่พบเจอในการฝึกซ้อม เนื่องจากการแสดงส่วนใหญ่ของนักคลาริเน็ตนั้น ไม่มีความจำที่จะต้องจำโน้ตในการแสดงเหมือนนักเปียโนและนักร้อง นอกจากจำโน้ตแล้ว ผู้แสดงยังต้องจำจังหวะการย่างเท้า ท่าทาง ทิศทางการเดิน และอารมณ์ที่จะต้องแสดงในแต่ละห้องเพลง ซึ่งถ้าการซ้อมโน้ตนั้นไม่แม่นยำพอ จะมีอุปสรรคตามมาอีกหลายอย่าง อีกทั้งการแต่งเพลงของ Stockhausen นั้นถูกระบุ

รายละเอียดไว้อย่างละเอียดและชัดเจน และไม่ได้เป็นดนตรีอิงกัญญาเสียง จึงทำให้เป็นการเพิ่มความยากในการจำ

ก่อนที่จะทำการผสมทุกอย่างเข้าด้วยกัน ผู้แสดงเริ่มจากการแบ่งสัดส่วนของเพลง และแบ่งท่อนเพลงให้ชัดเจนเพื่อเป็นการหาความสัมพันธ์ของแต่ละท่อน และเชื่อมโยงความสัมพันธ์นั้น ตามที่ได้วิเคราะห์ไปในตอนต้น จากนั้นต่อยอดฝึกโน้ตให้แม่นยำโดยการใช้เมโทรโนมในการกำหนดจังหวะ จากที่ได้สังเกตนั้น Stockhausen ได้ใช้จังหวะที่ไม่ได้มีความหลากหลายมากนัก มีบ่อยครั้งที่ใช้จังหวะซ้ำ แต่สิ่งที่เปลี่ยนไปคือระดับเสียง ซึ่งในแต่ละกลุ่มโน้ตนั้นจะถูกคั่นด้วยความเงียบระยะสั้นจากตัวหยุด

ท่อนที่มีความยากที่สุดสำหรับความจำนั้นคือท่อนCon Rubato ช่วงกลางของเพลง มีทั้งหมด 10 บรรทัด และแต่ละบรรทัดถูกแบ่งออกเป็น 10 ห้อง ซึ่งในแต่ละห้องนั้นจะมีอัตราจังหวะที่ถูกเปลี่ยนไปโดยไม่ซ้ำกัน และมีโน้ตตัว C ที่เป็นโน้ตหลักสลับกับการเล่นโน้ตตัวอื่นทั้งโน้ตที่ใกล้เคียงและไกล ถึงแม้จะเป็นท่อนที่ไม่มีจังหวะทำเข้ามาเกี่ยวข้องแต่ผู้แสดงยังคงต้องทำงานหนักในการฝึกซ้อม เพื่อที่จะสามารถเล่นโน้ตให้ได้ครบทุกตัวจากความจำ ผู้แสดงได้ทำการฝึกซ้อมท่อนนี้ด้วยวิธีดังต่อไปนี้

1. วางแผนการซ้อมต่อวัน สำหรับตัวผู้แสดงเองให้เวลากับท่อนนี้ วันละบรรทัดจึงใช้เวลาทั้งหมด 10 วัน เพื่อที่จะสามารถจำท่อนนี้ได้ทั้งหมด
2. ในเมื่อมีโน้ตตัว C ซ้ำไปมาหลายครั้ง ทุกครั้งที่ต้องเล่นโน้ตตัว C ให้เล่นแบบไม่ออกเสียงเพื่อให้ความสำคัญต่อโน้ตตัวอื่นมากกว่า และทำสลับกัน ให้เล่นโน้ตตัว C แบบออกเสียงส่วนโน้ตตัวที่เหลือให้เล่นแบบไม่มีเสียง
3. อัดเสียงการเล่นของตัวเองขณะที่ทำการซ้อมโดยการดูโน้ต แล้วเปิดฟังพร้อมร้องโน้ตตามวนไปมา เพื่อให้มีความคุ้นชินกับเสียง
4. ทดสอบความจำโดยการบรรเลงเริ่มจากห้องแรกโดยปกติ ต่อมาในห้องถัดมาให้เล่นแบบไม่มีเสียงแต่ใช้การขยับนิ้วอย่างเดียว และเล่นปกติในห้องถัดมาจนกระทั่งครบบรรทัด แล้วทำการเริ่มใหม่ในห้องแรกโดยเริ่มจากเล่นห้องแรกโดยที่ไม่มีเสียง และมีเสียงในห้องถัดมาตามลำดับ
5. ตามที่ Stockhausen ได้กล่าวไว้นั้นคือ แต่ละบรรทัดควรจะนำเสนอเหมือนการพูดบรรยายสื่อสารผ่านทางเสียงคลาริเน็ต ดังนั้นผู้แสดงจึงให้แต่ละบรรทัดนั้นมีอารมณ์และลักษณะท่าทางการพูดแตกต่างกัน ซึ่งการที่แต่ละบรรทัดนั้นมีการแสดงออกที่แตกต่างกัน ทำให้มีผลต่อการช่วยจำโน้ตในแต่ละประโยค ในบางบรรทัดผู้แสดงให้ความรู้สึกโกรธก็จะมีภาพโน้ตในชุดนั้นขึ้นมาในหัว หรือแม้กระทั่งความรู้สึกอ่อนหวานก็จะถูกเปลี่ยนกลุ่มโน้ตรวมถึงวิธีการเล่นที่ถูกเปลี่ยนไปด้วย
6. เมื่อไม่ได้อยู่ในห้องซ้อม ผู้แสดงก็ยังสามารถซ้อมได้ เช่น ในขณะที่เดินไปยังสถานที่ต่าง ๆ ผู้แสดงสามารถเปลี่ยนจากจังหวะเดินปกติ เป็นจังหวะในบทเพลงนี้ แล้วให้ร้องโน้ตคลาริเน็ตในใจในขณะเดียวกัน

การเตรียมตัวทางด้านร่างกายเพื่อแสดงบทประพันธ์ Der kleine Harlekin

การบรรเลงเพลงประเภทนี้ ต้องมีความพร้อมทางร่างกายอย่างสูง เนื่องจากเป็นบทเพลงที่ต้องใช้พลังงานสูง และมีการเคลื่อนไหวตลอดทั้งเพลงทั้งด้วยความเร็วและความชัดเจน ดังนั้นผู้เล่นจำเป็นต้องเตรียมร่างกายให้พร้อมทั้งในการฝึกซ้อมและการแสดง ไม่ว่าจะเป็นการออกกำลังกาย วิ่ง หรือว่ายน้ำ ต่างก็เป็นผลดี แต่เนื่องจากผู้แสดงมีเวลาในการเตรียมตัวทางด้านร่างกายจำกัด จึงจำเป็นที่จะต้องฝึกบริหารร่างกายไปพร้อมกับฝึกฝนบทเพลง ซึ่งก็ได้ผลเช่นกันเนื่องจากผู้แสดงฝึกฝนเพลงนี้ทุกวันก่อนจะแสดงจริงก็ทำให้เห็นได้ชัดเจนจากในช่วงแรกๆที่ฝึกซ้อมที่เมื่อช่วงไหนของเพลงมีการวิ่งเข้ามาเกี่ยวข้อง ผู้แสดงจะรู้สึกเหนื่อย แต่เมื่อฝึกซ้อมไปเรื่อย ระบบการทำงานของกล้ามเนื้อและการหายใจนั้นได้ถูกสร้างความแข็งแกร่งมากขึ้นตามลำดับไปจนถึงวารสารศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย -144- ปีที่ 3, ฉบับที่ 2, หน้า 132-148

วันแสดงจริง สิ่งที่สำคัญที่สุดของการเตรียมตัวทางด้านร่างกายคือ การต่อเนื่องของการฝึกซ้อม เมื่อถูกเว้นระยะการฝึกซ้อมไปนั้น ทุกอย่างต้องเริ่มต้นใหม่อีกครั้ง

การอุ่นเครื่องร่างกายก่อนการซ้อมและแสดงก็ถือเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากอวัยวะหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็น ขา ลำตัว คอ ศีรษะ สะโพก หัวไหล่ และอื่น ๆ ต่างล้วนถูกทำงานหนักในการเคลื่อนไหวประกอบท่าทางในเพลงนี้ ฉะนั้นผู้แสดงต้องมีการยืดเส้นในส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในท่าทางที่จะต้องใช้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาสุขภาพตามมา

เครื่องแต่งกายในบทประพันธ์ Der kleine Harlekin

สิ่งที่ขาดไม่ได้ใน การแสดงผลงานชิ้นนี้คือ เครื่องแต่งกาย Stockhausen ได้ออกแบบเครื่องแต่งกายให้กับ Suzanne Stephens ในผลงาน Harlekin แต่สำหรับ Der kleine Harlekin นั้น Stockhausen แค่กล่าวถึงว่า การแต่งกายของการแสดงชุดนี้ต้องมีความแตกต่างไปจาก Harlekin ซึ่งรูปแบบของการแต่งกายของทั้งสองผลงานนั้นถูกแสดงให้เห็นโดยชัดเจนบนหน้าปกของโน้ตทั้งสองเล่ม

เครื่องแต่งกายในลักษณะของตัวตลกนั้น สามารถหาได้สองวิธีคือ วิธีแรกซื้อที่ร้านหรือในเวปไซต์ทั่วไป วิธีที่สองคือสั่งตัด วิธีสั่งตัดนั้นเป็นหนึ่งทางเลือกที่ดี เพราะเนื่องจากการสั่งตัดนั้นทำให้สามารถออกแบบลักษณะของเครื่องแต่งกายได้เอง อีกทั้งขนาดยังพอดีอีกด้วย แต่เนื่องจากวิธีนี้ไม่สะดวกต่อผู้แสดง ผู้แสดงจึงใช้วิธีซื้อเครื่องแต่งกายจากเวปไซต์ โดยการค้นหาคำว่า Harlekin และเลือกแบบที่คิดว่าเหมาะกับการแสดงและผู้แสดงมากที่สุด ข้อดีของวิธีนี้คือ เนื่องจากเป็นชุดสำเร็จรูป จึงมีความรวดเร็วในการรับสินค้า ส่วนข้อเสียคือ ขนาดของชุดนั้นไม่พอดีกับตัวผู้แสดงจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนแก้ไขเกิดขึ้น การก่อนแสดงจริงผู้แสดงควรมีโอกาสได้ใส่ชุดฝึกซ้อม เพื่อทดสอบความยืดหยุ่นและความพอดีและเนื้อผ้า เนื่องจากมีหลายท่าทางที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการขูดของเครื่องแต่งกายได้ นอกจากเสื้อผ้าแล้วผู้แสดงยังต้องให้ความสำคัญกับรองเท้า เพราะเป็นแหล่งกำเนิดเสียงเมื่อผู้แสดงต้องทำจังหวะตามที่ Stockhausen ได้กำหนดไว้ จึงจำเป็นที่จะต้องหารองเท้าที่มีพื้นแข็งเพื่อให้มีเสียงเกิดขึ้นในระหว่างที่เราย่อเท้าไปกระทบกับพื้นเวที ควรมีขนาดที่พอดีเพื่อความคล่องตัวและควรนำมาซ้อมกับเวทีจริงก่อนการแสดงเพื่อทดสอบการลื่น เพื่อลดอุบัติเหตุระหว่างการแสดง

ผลสรุปการดำเนินการแสดงเดี่ยวคลาริเน็ต

การคัดเลือกเพลง

คัดเลือกบทเพลงสำหรับใช้ในการแสดงเดี่ยวคลาริเน็ต พิจารณาจากความเหมาะสมที่จะนำมาศึกษาในระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต คุณค่าทางศิลปะ ประพันธ์ ความไพเราะจากบทเพลง และระดับความสามารถของผู้แสดง โดยการแสดงเดี่ยวในครั้งนี้ได้คัดเลือกบทเพลงสำหรับการแสดงไว้ 3 บทเพลง จากการประพันธ์ของนักประพันธ์มีชื่อเสียงและประพันธ์บทเพลงอันทรงคุณค่า โดยเรียงลำดับการแสดงดังต่อไปนี้

1. Concert Piece for Clarinet and Piano ประพันธ์โดย Raymond Gallois Montbrun ใช้เวลาแสดงประมาณ 7 นาที
2. Der Kleine Harlekin for Clarinet ประพันธ์โดย Karlheinz Stockhausen ใช้เวลาแสดงประมาณ 13 นาที
3. 2nd Concerto for Clarinet and Clarinet Choir ประพันธ์โดย Oscar Navarro ใช้เวลาแสดงประมาณ 24 นาที ตามลำดับนี้

- Cadenza
- Andante
- Presto
- Adagio
- Presto
- Prestissimo

การเตรียมพร้อมการแสดงเดี่ยวคลาริเน็ต

การเตรียมพร้อมสำหรับการแสดง ผู้แสดงได้จัดลำดับขั้นตอนโดยแบ่งเป็น การคัดเลือกบทเพลง การฝึกซ้อม รวมถึงฝึกซ้อมกับนักแสดงประกอบ การศึกษาบทเพลงที่จะแสดงกับครูผู้สอน การแก้ไขปัญหา การสอบถามจากนักประพันธ์ และการศึกษาจากแหล่งข้อมูลอื่นๆดังนี้

1) การคัดเลือกบทเพลง

ผู้แสดงได้พิจารณาบทเพลงจากความเหมาะสมในฐานะของนักศึกษาปริญญาโท ทั้งในด้านของคุณค่าของวรรณคดีและความยากของบทเพลงโดยที่จุดประสงค์หลักคือต้องการที่จะสื่อให้ผู้ชมได้เห็นมิติใหม่ของนักแสดงคลาริเน็ตที่สามารถสื่อออกมาในรูปแบบที่หลากหลาย โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ที่มีความรู้เชี่ยวชาญ รวมถึงมีทักษะในการแสดงในศาสตร์อื่น ๆ

2) การฝึกซ้อม

ในการฝึกซ้อมนั้น ผู้แสดงต้องมีวินัยในการซ้อมสูง และต้องมีแผนตั้งแต่วันแรกที่เลือกบทเพลง จนถึงวันที่ทำการแสดง เพื่อให้เกิดเป้าหมายในการฝึกซ้อม ผู้แสดงจำเป็นจะต้องเริ่มการวิเคราะห์บทเพลง และทำความเข้าใจถึงวิธีการเล่นในแบบที่นักประพันธ์ต้องการ เมื่อเข้าใจแล้วก็เริ่มลงมือปฏิบัติโดยเริ่มจากจังหวะที่ซ้ำจนเกิดความชำนาญ แล้วค่อยปรับไปจนถึงจังหวะที่นักประพันธ์ได้กำหนดไว้ เพื่อให้กล้ามเนื้อได้จำแต่สิ่งที่ถูกต้อง และไม่ให้เกิดความยากลำบากในการแก้ไขปัญหามือกล้ามเนื้อได้คุ้นเคยกับสิ่งที่ผิดพลาด

3) การฝึกซ้อมกับนักแสดงประกอบ

นักแสดงประกอบเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บทเพลงนั้นสมบูรณ์ ฉะนั้นจึงเป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการแสดงเป็นอย่างมาก ทั้งตัวนักแสดงคลาริเน็ตเองและนักแสดงประกอบต้องสามารถรู้โน้ตของกันและกัน เพื่อให้เกิดความลื่นไหลและการไม่เสียเวลาในการฝึกซ้อม รวมถึงการทำความเข้าใจในบทประพันธ์ให้ตรงกัน เพื่อให้เกิดการเล่นไปในทิศทางเดียวกัน

4) การศึกษาบทเพลงที่จะแสดงกับอาจารย์ผู้สอน

จำเป็นจะต้องทำการเตรียมตัวทำการบ้านและศึกษาบทเพลงก่อนที่จะไปพบอาจารย์ผู้สอน และควรหมั่นฝึกฝนและพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังสร้างความมั่นใจให้กับผู้แสดงเนื่องจากมีคนช่วยฟังและวิจารณ์เพื่อนำมาปรับแก้ไขในข้อผิดพลาดรวมทั้งเป็นกำลังใจในการพัฒนาต่อไป

5) การแก้ไขปัญหา

เมื่อพบเจอปัญหาในระหว่างฝึกซ้อมนั้น จำเป็นจะต้องหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นที่เหมาะสมกับผู้แสดง สอบถามอาจารย์ผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเพื่อให้การแสดงนั้นออกมาสมบูรณ์ที่สุด

6) การสอบถามจากนักประพันธ์

ในกรณีที่นักประพันธ์ยังมีชีวิตอยู่ ควรจะหาโอกาสสอบถามข้อมูลประวัติเพลงและเนื้อหาของเพลงเนื่องจากผู้แสดงต้องการความเข้าใจในเนื้อหาของเพลงนั้นอย่างถ่องแท้ ฉะนั้นการสอบถามจากผู้ที่ได้ประพันธ์บทเพลงชิ้นมานั้น จึงเป็นสิ่งที่ควรทำมากที่สุด

7) การศึกษาจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ

ผู้แสดงควรศึกษาที่มาของบทประพันธ์รวมถึงในยุคสมัยที่นักประพันธ์ยังมีชีวิตอยู่ว่ามีเหตุการณ์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นซึ่งมีผลกระทบหรือแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลง ในปัจจุบันมีแหล่งที่สามารถหาข้อมูลให้ศึกษาหลายทาง เช่น ห้องสมุด หนังสือ บทความต่าง ๆ แผ่นบันทึกเสียง อินเทอร์เน็ต และอื่น ๆ

8) การกำหนดวัน เวลา และสถานที่แสดง

วัน เวลา และสถานที่แสดงเป็นสิ่งที่ผู้แสดงต้องพิจารณาและกำหนดตามความสะดวกของผู้แสดงเอง รวมถึงผู้แสดงประกอบ เพื่อให้มีความพร้อมในการเตรียมตัวก่อนวันแสดง และจัดทำข้อมูลเพื่อประชาสัมพันธ์

9) การทำสูจิบัตรและโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การแสดง

เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ถึงการแสดงและถือเป็นการเผยแพร่งานแสดงให้กับผู้ที่มีความสนใจในบทเพลงดังนั้นผู้แสดงได้จัดทำข้อมูลลงใน สูจิบัตร ดังนี้

- ชื่อ - นามสกุล และประวัติของผู้แสดง
- วัน เวลา และสถานที่ในการแสดง
- ลำดับการแสดงและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทุก ๆ บทเพลง

10) การฝึกซ้อม ณ สถานที่จริง

การที่ได้ฝึกซ้อม ณ สถานที่จริงก่อนการแสดงนั้นมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากผู้แสดงจะได้ฝึกฟังคุณภาพเสียงและบรรยากาศที่จะเกิดขึ้นจริงนอกจากนั้นผู้แสดงยังจะต้องฝึกปรับโทนเสียง ความสั้นยาว และการเล่นกับนักแสดงประกอบ เพื่อให้เกิดความสมจริงมากที่สุด

วิธีการแสดงเดี่ยวคลาริเน็ต

1. ผู้แสดงกำหนดการแสดง รูปแบบการแสดงและลำดับการแสดง
2. ผู้แสดงถ่ายทอดบทประพันธ์ผ่านคลาริเน็ต เพื่อสื่อสารสิ่งที่ตนได้ตีความได้ตามจุดประสงค์ของนักประพันธ์
3. ผู้แสดงถ่ายทอดบทเพลงและสร้างความประทับใจให้ผู้ฟังตั้งแต่เริ่มจนถึงจบการแสดง
4. เมื่อแสดงจบ รับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำมาเป็นกำลังใจและนำไปแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาด

การแสดงเดี่ยวคลาริเน็ต

ผู้แสดงแบ่งการแสดงออกเป็น 2 ช่วงของการแสดง ช่วงละประมาณ 20-25 นาที รวมพักครึ่งการแสดง 15 นาที รวมเวลาการแสดงทั้งหมดใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง โดยแสดงบทเพลงตามลำดับที่ได้กำหนดไว้ในสูจิบัตร

วัน เวลาและสถานที่จัดการแสดงเดี่ยวคลาริเน็ต

การแสดงเดี่ยวคลาริเน็ตในครั้งนี้กำหนดจัดการแสดงในวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2559 เริ่มการแสดง เวลา 19.00 น. ณ ห้องแสดงดนตรีชั้น 3 คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย ผู้แสดงควรไตร่ตรองในการเลือกเพลงที่เหมาะสมต่อระดับมหาวิทยาลัย จากนั้นจึงวางแผนเพื่อให้การซ้อมเกิดความมีประสิทธิภาพ รวมถึงการทำความเข้าใจกับผู้เล่นดนตรีประกอบ เพื่อให้การเล่นนั้นออกมาในทิศทางเดียวกัน นอกจากซ้อมดนตรีแล้วนั้นผู้แสดงยังต้องออกกำลังกายควบคู่ไปด้วย เพื่อสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และสร้างความสดชื่นให้แก่ร่างกาย เมื่อใกล้ถึงวันแสดงจริง ไม่ควรจะซ้อม

หนักเกินไปกำลัง แต่ควรใช้เวลาไปคิดทบทวนหาข้อผิดพลาด และสิ่งที้อาจจะเกิดในวันแสดงจริง เพื่อให้ผู้แสดงได้เตรียมตัวรับมือได้ในทุก ๆ สถานการณ์

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ณัฏฐา พันธุ์เจริญ. 2552. *สังคีตลักษณ์และการวิเคราะห์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
เกศกะรัต.

_____. 2552. *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เกศกะรัต.

_____. 2553. *ทฤษฎีดนตรี*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.

ภาษาต่างประเทศ

Stockhausen, Karlheinz. 1975. *Der Kleine Harlekin für Klarinette* [Music Score]. German:
Karlheinz Stockhausen Verlag.

Wörner, Karl Heinrich. 1973. *Stockhausen; Life and Work*. California: University of California
Press.

Wikiwand. April 17, 2010. “Harlekin”. Retrieved Nov 18, 2016
(<http://www.wikiwand.com/nn/Harlekin>).